

Plan09-sekretariatet

Projektplan for Plan09-projekt i Aalborg Kommune

Aalborg Kommune har indgået aftale med Plan09 om støtte til gennemførelse af et udviklingsprojekt om "nye byroller" i kommuneplanlægningen med følgende baggrund, formål og projektelementer:

20. december 2007

PBS nr.: 99144

Indhold

Baggrund og idé	1
Formål	2
Behov for fornyelse af bymønstertænkningen	3
Byernes bosætningsprofiler	3
Byernes erhvervsprofiler	4
Projektets interessenter	5
Sammenhæng med Landsplanlægningen	5
Projektets elementer	5
Planudviklingsfasen	8
Beslutnings- og debatfasen	9
Tids- og aktivitetsplan	10
Erfaringsudveksling	10
Formidlingsplan	10
Projektets parter	11

Åbningstider

Man-ons 8-15

Tor 8-17

Fre 8-15

Baggrund og idé

Aalborg Kommune er blevet sammensat af 4 tidligere kommuner. Bystrukturen i den nye kommune består af Aalborg, en række mellemstore byer som Nibe, Svenstrup, Storvorde, Hals og Vodskov samt mange mindre byer og landsbyer. Den nye struktur giver Aalborg Kommune en stor udfordring med at udvikle nye byroller, som matcher nutidens netværksbaserede samspil mellem byer med forskellig størrelse og specialisering.

Projektet tager udgangspunkt i Nordjyllands Amts RUBIN-projekt, der havde til formål at modernisere bymønstret i Regionplan 2005 og danne baggrund for regionplanens rammer for byvækst i de nordjyske byer. RUBIN-projektets

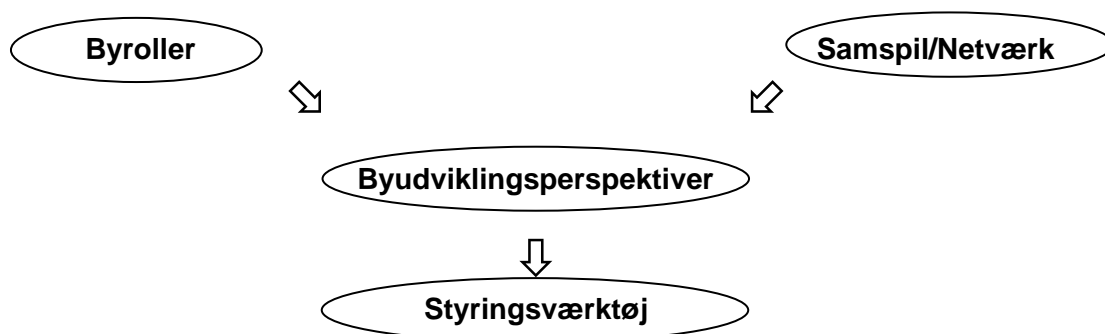
analyser og den bevidsthed, som RUBIN har skabt om byernes nye roller og samspil, er et godt overordnet grundlag for udvikling af et nyt bymønsterbegreb i Aalborg Kommune.

I Aalborg Kommunes nye planstrategi er behovet for udvikling af nye byroller et centralt tema til det kommende kommuneplanarbejde.

Formål

Formålet med projektet er, at udvikle et nyt byrollekoncept, der kan afløse den hidtidige bymønstertankegang, hvilket Aalborg Kommune finder nødvendigt for at fastholde et overordnet niveau i kommuneplanlægningen. Der er behov for et nyt byrollekoncept, der matcher de aktuelle udfordringer, som byerne står overfor i videns- og oplevelsesøkonomien, og som giver reel værdi og mening i fortsat at planlægge på et niveau, der ligger over enkeltbyniveauet. Behovet er generelt gældende i kommuneplanlægningen. Resultatet af projektet vil derfor have værdi for alle landets kommuner, for de regionale udviklingsplaner mv. Resultatet af projektet vil være et "Aalborg-eksempel" på erfaringer med processer og metoder samt indhold og styringsmekanismer i et nyt byrollekoncept.

Konceptet skal fungere som et sammenfattende udgangspunkt for de "underliggende" plantemaer om boliger, erhverv, detailhandel, trafik osv.

Princippet i byrollekonceptet

Det nye byrollekoncept vil dels indeholde differentierede mål for byernes udvikling baseret på deres individuelle kvaliteter, udviklingspotentialerne og det lokale engagement, dels indeholde mål for, hvordan byerne spiller sammen med andre byer og bidrager til helheden i lokale og kommunale bynetværk, og dels indeholde overordnede byudviklingsperspektiver, hvor byernes udviklingsmål og samspil udmøntes i individuelle perspektiver for byudviklingen.

Det er imidlertid ikke nok at få defineret de nye byroller og perspektiver. Aalborg Kommune ønsker at tage det næste skridt, og dermed få fundet de styringsredskaber, der kan sikre en planlægning, der kobler byroller og netværk med perspektiverne - men uden et stift bymønsterhieraki.

Byrollekonceptet skal eksempelvis lægge linierne for byernes detailhandels-, kultur- og servicestruktur, i hvilke byer, der skal planlægges for udadgående byvækst og til hvilke formål, indholdet og karakteren af byomdannelse og byfortætning, bevaringsindsatser osv.

Som overordnet politik for byerne skal de nye byroller herudover udgøre et afklaret grundlag for samspillet med andre kommunale politikker. De nye by-

roller skal derfor ses i sammenhæng med og koordineres med Aalborg kommunes erhvervs politik, kulturpolitik og landdistrikts politik, der medfører indsatser, prioriteringer og investeringer i byerne. Byrollerne skal herudover være et nyt, overordnet grundlag for dialog og samarbejde med borgerne, nabo-kommunerne, regionen og staten.

Behov for fornyelse af bymønstertænkningen

Den nuværende bymønstertænkning er baseret på et traditionelt hierarkisk bymønster, der har rødder tilbage til 60'erne og 70'erne. Ideen bag det nuværende bymønster er, at byer på hvert niveau i byhierakiet har samme roller og udviklingsmål uanset deres karakter og kvalitet. Det hierarkiske bymønster har været et hensigtsmæssigt værktøj under udviklingen af velfærdssamfundet, hvor der var behov for en politik, som kunne sikre borgerne en god og ligelig dækning med basale velfærdsgoder som arbejdspladser, boliger, service mv. og for offentlige investeringer i fx skoler og kollektiv transport.

Det traditionelle bymønster er ikke egnet som overordnet grundlag for byernes udvikling i dag. Det giver eksempelvis ikke mening, at fastholde et bymønsterprincip om at dertil lokalcentre er knyttet standardiserede mål om tilstedeværelse af skole, busforbindelse og dagligvarebutik. Som eksempler fra Regionplan 2005 kan nævnes retningslinier om, at feriehoteller kun må opføres i egnscentre, når eksempelvis Hals, som er kommuncenter, er en af regionens stærkeste turistbyer.

I dag er der behov for at udvikle nye måder, at håndtere byernes overordnede roller på i kommuneplanlægningen. Der er behov for et afklaret grundlag for samspillet med andre kommunale politikker som fx erhvervs politik, kulturpolitik og landdistrikts politik, der medfører indsatser, prioriteringer og investeringer i byerne. Tilsvarende er der behov for et meningsfyldt grundlag for dialog og samarbejde med de omkringliggende kommuner om byrollerne i deres kommuneplaner, Region Nordjylland om den regionale udviklingsplan og med Miljøcentret. I samarbejdet med Miljøcentret ses de nye byroller som et nyt overordnet grundlag for planlægning og styring af rammerne for byvækst og turismeudvikling i Kommuneplan 2009.

Det er målet, at de nye byroller skal afspejle de moderne behov drevet af videns- og oplevelsesøkonomien. De nye byroller skal bl.a. afspejle, at borgerne i dag i langt højere grad end tidligere lever et "regionalt liv". Arbejdspladser, serviceydelser, indkøb, kultur- og fritidsaktiviteter dækkes i et større geografisk område af byer med forskellig størrelse og specialisering.

Byernes bosætningsprofiler

Forskellige undersøgelser viser, at krav til boligstørrelse og -standard generelt er stigende, og at boligvalget ikke kun bestemmes af rationelle forhold som pris, pendlingsafstand mv. men i høj grad på baggrund af de følelser, der knyttes til boligen, boligområdet og byen. Boligkøberne har typisk stor mobilitet, og det giver frihed til at vælge attraktive byer til og de mindre attraktive byer fra. Markedet skaber således hård konkurrence mellem byerne og bydelene. Fokus på udvikling af kvalitet og profilering bliver afgørende for om en byerne bliver vinder- eller taberbyer.

RUBIN-projektet vurderer, at oplandsbyerne i Aalborg Kommune med Nibe og Hals som undtagelser har lav eller middel kvalitet som bosteder. By- og

landskabskvaliteterne og udbudet af service- og kulturtilbud vurderes som lavt i 9 ud af 11 oplandsbyer, og kun 1 by har en markant profil udadtil. En sammenligning af RUBIN-projektets kvalitetsvurderinger med befolkningsudviklingen viser, at de højest vurderede oplandsbyer med en enkelt undtagelse, (mangel på byggegrunde) har haft klart højeste befolkningstilvækst.

RUBIN-projektet peger også på, at byernes borgere i høj grad er med til at afgøre om deres by er en god by at bo og leve i. Et rigt foreningsliv, et godt sammenhold, tryghed, omsorg, en positiv livsform er alt sammen med til at øge byens kvaliteter. Betydningen af borgernes engagement fremgår også af Nordjyllands Amts landdistriktsredegørelse fra 2002. Mange former for service- og kulturudbud er kommet i stand på borgernes initiativ, og græsrodsarbejdet er ofte en kilde til nyskabelse og udvikling af tilbudene, og det lokale engagement sikrer, at der er fremtidige brugere til tilbudene.

Samlet illustrerer RUBIN-projektet og befolkningstallene vigtigheden af, at der sker en løbende "produktudvikling" af byernes attraktivitet som boligbyer. Der er behov for at udvikle differentierede mål for byernes udvikling som bosætningsbyer med udgangspunkt i deres individuelle potentialer, og det er vigtigt, at Aalborg som en ny og stor kommune får skabt gode samarbejdsrelationer til de lokale kræfter. Der skal også i den nye og større kommunale sammenhæng være et stort lokalt engagement i og medansvar for byernes udvikling.

Byernes erhvervsprofiler

Som regionens og den nye kommunes hovedby spiller Aalborg en stor rolle for borgernes regionalt orienterede liv. Aalborg har stort overskud af arbejdspladser og et bredt og specialiseret udbud af uddannelsesmuligheder, kulturtilbud, indkøbsmuligheder og andre "bygoder", og inden for byområdet er der tydelige tendenser til at bestemte bydele som fx universitetsområdet og bymidten spiller særlige roller for videns- og oplevelseserhvervene.

Oplandsbyerne i Aalborg-området indgår ifølge RUBIN-projektet i en tydelig arbejdsdeling med Aalborg. Oplandsbyerne har ifølge RUBIN overvejende udviklet en specialisering som boligbyer. Ud af 11 kommunecenterbyer i Aalborg Kommune vurderes kun Svenstrup og Hals at have markante roller som erhvervsbyer. Svenstrup har flere større fremstillingsvirksomheder og et motorvejsnært erhvervsområde i god udvikling. Hals har, som centrum for turismen på Østkysten, styrkepositioner inden for detailhandel, restauranter og andre turismeorienterede erhverv.

Der tegner sig ifølge RUBIN-projektet et billede, hvor oplandsbyerne efterhånden udvikler mere ensidige roller som boligbyer, men en sammenligning med tal for erhvervsudviklingen de senere år peger på et mere nuanceret billede. I den nye Aalborg Kommune har Nibe, Hals og Sejlflod Kommuner faktisk haft større vækst i arbejdspladser end den tidligere Aalborg Kommune, og det er interessant, at oplandskommunerne har fået god andel i væksten i de videns- og oplevelsesorienterede brancher som fx forretningsservice, sundhed, hotel og restauration, detailhandel mv. De positive tendenser i oplandskommunerne illustrerer, at der ikke er tale om en ensidig tendens mod, at oplandsbyerne mister deres rolle som erhvervsbyer. Det generelle udviklingsmønster kan brydes. Et større antal byer har et potentiale for at fastholde og udvikle det lokale erhvervsliv som element i en bredere byprofil. Det er

derfor vigtigt, at de nye byroller sigter mod at udvikle byer med bredere og mere bæredygtige profiler end blot at udvikle sig som rene boligbyer.

Projektets interesser

Projektet har tre grupper af interesser - borgerne, politikerne og planlæggerne. De nye byroller skal være med til at afstemme forventningerne mellem borgerne, erhvervslivet og Aalborg Kommune om, hvilke mål byerne skal udvikles efter, og hvordan byerne spiller sammen med de øvrige byer.

Fra de indledende debatter om planstrategi og landdistriktspolitik, synspunkter i den lokale presse mv. tegner der sig et billede af, at byerne generelt har forventninger om befolkningstilvækst. Der er i nogle byer og lokalområder en frygt for at blive overset i den nye og større sammenhæng. Det peger på vigtigheden af at inddrage byerne i processen på en måde, så de fremtidige byroller dels bliver realistiske og fagligt velfunderede, og dels skaber lokal afklaring om målene for byerne og lægger rammerne for det fremtidige udviklingsarbejde baseret på lokalt engagement og medansvar og et godt samarbejde med Aalborg Kommune. Der er bl.a. behov for at skabe realistiske forventninger til byernes udviklingsmuligheder og fokusere kræfterne på at formulere kvalitetsorienterede og differentierede udviklingsmål for de enkelte byer i stedet for generelle vækstmål. Der er for tiden ved at blive nedsat samråd i de enkelte byer, som sammen med de samråd, der har været gennem flere år i bydelene i Aalborg By, vil blive vigtige samarbejdspartnere om udvikling af de nye byroller og det efterfølgende samarbejde.

Politikerne har behov for en afklaring af forventninger om byernes roller og mål i forbindelse med løbende debatter om både bredere byspørgsmål og enkeltsager, som grundlag for prioritering af investeringer og velovervejet "forskelsbehandling", og som grundlag for udmøntning af erhvervs politik, kulturpolitik, landdistrikts politik mv. i byerne.

Sammenhæng med Landsplanlægningen

Projektet vil bidrage til udviklingsarbejdet, som lanceres i Landsplanredegørelse 2006, om at udvikle et nyt bymønster i samarbejde med kommuner og regioner i de mellemstore byregioner som fx Aalborg-regionen. Det nye bymønster skal ifølge landsplanredegørelsen i højere grad afspejle byernes særkender og rollefordeling i et bynetværk end det nuværende hierarkiske bymønster. Aalborg Kommune kan fuldt ud tilslutte sig, at det nye bymønster skal basere sig på respekt for byernes identitet, naturen, miljøet og landskabet og vil, ligesom det kommer til udtryk i landsplanredegørelsen, sigte mod at skabe en stærk byregion med Aalborg som centrum. Aalborg Kommune vil med de nye byroller lægge vægt på, at den stærke byregion både skabes af et stærkt Aalborg og af et netværk af oplandsbyer, der bidrager til erhvervsudviklingen, og udgør attraktive bosætningsbyer med hver deres kvaliteter.

Projektets elementer

Projektet opdeles i tre overordnede og delvis overlappende faser - analysefasen, planudviklingsfasen og beslutnings- og debatfasen. Faserne er programssat, så de harmonerer med tidsplanen for kommuneplanarbejdet.

Analysefasen

Den faglige side af projektet vil i første fase omfatte desk research og egne analyser, der giver baggrund for at fremlægge et interessant grundlag for dialogen med borgere, erhvervsliv og politikere om byernes fremtidige roller. Målet er, at ny og interessant viden om byerne vil bidrage til at skabe ny erkendelse, flytte holdninger og fremme nytænkning og idéudvikling både om byerne enkeltvis og om deres betydning for og afhængighed af andre. Der er planlagt følgende analyser som grundlag for udviklingsarbejdet:

Opsamling af forskning, analyser og planpraksis

Projektet vil i den indledende fase søge inspiration til udvikling af de nye byroller i RUBIN-projektet, Regionplan 2005 og Landsplanredegørelse 2006 samt i erfaringer fra lignende udviklingsarbejder som eksempelvis PULS og OPUS-Fyn, dialogprojekt om bymønstre og bykvalitet i Nordvestsjælland mv. Der kan også være værdifulde erfaringer i nyere kommuneplanlægning som fx regionkommuneplanen for Bornholm.

Aalborg Kommune vil gerne i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, Aalborg Universitet, FSL mv. undersøge udenlandske eksempler på nytænkning af byroller og metoder til kortlægning af byernes kvaliteter og udviklingspotentialer og deres samspil. RUBIN-projektet har nyere forskning om regioner og byer af Peter Hall, Richard Florida m.fl. som baggrundsteorier. Byrolleprojektet vil bygge på samme fundament, og der skal søges inspiration i forskning, der er kommet til senere.

Herudover vil en række nyere analyser indgå i baggrundsmaterialet for at få indsigt i byernes samspil, tendenser i bolig- og erhvervslokaliseringsmønstre osv. Det gælder fx Aalborg Universitets BVL projekt (Byen, vejen og landskabet), SBI's analyser af livsstil, markedskræfter og bosætningen, Institut for Fremtidforskning's beskrivelser af aldersbestemte flytte- og boligvalgsmotiver mv.

Herudover skal der selvfølgelig skabes et indledende overblik over bymønstre, byudviklingsplaner, vækstforudsætninger mv. i de 4 gældende kommuneplaner i den nye Aalborg Kommune.

Analyser af byernes befolknings- og boligprofiler og fremtidigt boligbehov

Analyser af byernes befolknings- og boligprofiler skal give et billede af, hvilken rolle byerne og bydelene i Aalborg Kommune i dag spiller på boligmarkedet. Analyserne vil fx omfatte befolknings sammensætning, -udvikling, flyttemønstre, pendling, boligsammensætning, huspriser, arealforbrug, boligbyggeri mv. Analyserne vil vise, hvilke alders- og socialgrupper de enkelte byer tiltrækker, og hvordan byerne supplerer hinanden på boligmarkedet. Analyserne skal skabe et mere kvalificeret grundlag for debat om og udvikling af realistiske mål for byernes befolknings- og boligudvikling.

På baggrund af Aalborg Kommunes befolkningsprognose og indsamlede data om husstands størrelser, antal tomme boliger mv. vurderes størrelsesordenen af boligbehovet i de enkelte byer og lokalområder og fordelingen af behovet på forskellige boligtyper.

Analyser af byernes erhvervsprofiler

Analyserne af byernes erhvervsprofiler skal skabe overblik over, hvilke byer, der reelt spiller en erhvervsmæssig rolle, hvilke brancher, der tegner de enkelte byers profil, hvordan erhvervsudviklingen i byerne har været, hvad arealforbruget til erhverv har været, og hvor meget der er bygget. Erhvervsana-

lyserne skal give baggrund for debat om og udvikling af realistisk mål for byernes erhvervsudvikling, der udnytter byernes potentialer og muligheder. Erhvervsanalyserne koordineres med analyserne bag den regionale udviklingsplan, hvor Region Nordjylland har igangsat analyser af byernes erhvervsprofiler og erhvervsudviklingstendenserne.

Udviklingen af byernes rolle som erhvervsbyer vil blive set i sammenhæng med Aalborg Kommunes erhvervs politik, erhvervsfremmearbejdet i Region Aalborg-samarbejdet, Den regionale Udviklingsplan og Det regionale vækstforums erhvervsudviklingsstrategi.

Det nye og fremadrettede i befolknings- og erhvervsprofilerne er ikke de indsamlede data i sig selv, men at der på baggrund af det samlede analysemateriale skal udarbejdes "factsbaserede byprofiler", som vil blive grundlaget for den fremadrettede dialog med borgere og politikere om byernes fremtidige roller.

Bylivsanalyse

Der gennemføres en bylivsanalyse, som skal give et billede af, hvordan det regionalt orienterede liv, som borgerne lever, rent faktisk former sig, hvilke værdier borgerne knytter til byerne, og hvad der opfattes som barrierer for brug af oplandsbyernes tilbud.

Bylivsanalysen vil bl.a. skabe viden om borgernes brug af det store og specialiserede udbud i Aalborg City, City Syd mv., og hvad borgerne bruger deres lokalby og de øvrige byer til. Analysen vil fx også vise, hvad der kendetegner forskellige aldersgrupper, og om der er forskelle på om folk bor nord eller syd for fjorden, i små eller større byer osv., om det moderne lokale byliv i oplandsbyerne hovedsageligt er knyttet til børnenes behov, hvad de voksne efterspørger i lokalområdet, og hvad der er vigtigt for de ældre.

Udgangspunktet for bylivsanalysen er oplandsbyerne i Aalborg, da selve Aalborg bys rolle er nogenlunde defineret. De interessante byer i denne sammenhæng er måske de lidt "større" byer (500-5.000 indbyggere), som i dag har flere forskellige private og offentlige servicefunktioner m.v.

Der tages udgangspunkt i de "livsformer", som Københavns Kommune har anvendt i kommunens livsformsanalyse, der vurderes at være et godt afsæt for en diskussion af, hvilke typer der kan tages udgangspunkt i for Aalborg. Men det er oplagt, at i en kommune som Aalborg, hvor der udover en tæt by også er nyere forstads kvarterer, oplandsbyer, turistbyer, landsbyer, landdistrikter m.v. er der grobund for en større bredde i de livsformer, som reelt er til stede. Der hvor Aalborg også adskiller sig, er boligmarkedet, hvor der slet ikke er det samme pres som i København (og Århus). Udbuddet af boliger til "almindelige priser" er langt større. Det betyder bl.a., at en stor gruppe af befolkningen reelt har valgmuligheder i forhold til bosætning. Det vil igen sige, at folk udover privatøkonomien kan inddrage en lang række andre og mere "bløde" parametre ind som grundlag for valg af bosted. Derfor er interviewundersøgelsen meget central i forhold til at få afdækket byrollerne.

Analysen gennemføres således, at der først afholdes et brainstormmøde med projektets arbejdsgruppe og eksterne inviterede – fx 2 deltagere fra Københavns pro-

jekt og f.eks. en sociolog fra AAU, der udover en særlig viden om emnet også har viden om lokale forhold.

Derefter gennemføres der tre fokusgruppeinterviews. Principperne for sammensætning af tre fokusgrupper fastlægges på brainstormmødet. Fokusgrupperne skal afspejle den lokale situation - f.eks. repræsentation fra forskellige bystørrelser, afstand til Aalborg, unge/ældre, tilflyttere/fastboende o.s.v.

Fokusgruppeinterviews indgår som grundlag for tilrettelæggelse af projektets telefoninterviewundersøgelse nævnt under punktet ”

Derefter gennemføres en telefoninterviewanalyse - evt. med stikprøveanalyser i resten af landet, så Aalborg kan sammenlignes med andre større byer.

Bylivsanalysen skal give grundlag for at udvikle byroller, der baserer sig på borgernes efterspørgsel på forskellige former for bytilbud.

Brug af analyserne

Alle data bearbejdes i GIS, der giver mulighed for geografiske analyser af fx oplande på baggrund af bylivsanalysen, og mulighed for at sammenligne forskellige parametre, der tilsammen tegner "factsbaserede" profiler af de enkelte byer. Der skal lægges vægt på at finde karakteristiske sammenhænge og mønstre i byernes profiler. Eksempelvis vil der måske tegne sig et mønster af byer tæt på Aalborg som rendyrkede børnefamilierbyer (fx Gistrup, Vestbjerg og Frejlev), en ring af stillestående byer i anden række (fx Sulsted, Gandrup, Vadum og Ellidshøj) og endelig en tredje ring af vækstbyer med en bredere profil og forskellige specialisering (fx Nibe og Hals).

Planudviklingsfasen

Planudviklingsfasen tager sigte på at inddrage de mange aktører, interessenter og fageksperter i udviklingen af de nye byroller.

Ideudvikling og opstartsmøder

Projektet indledes med internt introduktions- og ideudviklingsseminar. Medarbejdere fra de to forvaltninger bag projektet - Teknik- og Miljøforvaltningen og Forvaltningen for Sundhed og Bæredygtig udvikling - samt projektsamarbejdspartnerne i Erhvervsafdelingen mv. introduceres for projektet og bidrager med idéer til det videre projektforsløb, eksempler på, hvad byrollerne kan bruges til i de forskellige forvaltninger, koordinering med andre aktiviteter, muligheder for at bidrage i udmøntningsfasen osv.

Projektet indledes endvidere med en introduktion overfor de nye samråd, der repræsenterer byer og bydele, suppleret med andre interessegrupper, der dækker relevante felter som fx erhverv, turisme, natur og miljø. Formålet med introduktionen er, at skabe interesse for projektet, og at få et overblik på et tidligt tidspunkt over deltagernes opfattelser af byernes nuværende styrker og svagheder (inden for fx bosætning, erhvervsudvikling, handel, service, naturkvaliteter mv.), og deres vurderinger af udviklingsmuligheder. Som inspiration til debatten vil deltagerne blive præsenteret for de "factsbaserede" byprofiler - både på byniveau og på byregionsniveau, hvor der vil blive fokuseret på interessante geografiske mønstre og sammenhænge i byernes profiler. Som afslutning på mødet kan deltagerne efter gruppearbejde fremlægge forslag til

mål for byerne på overskriftsniveau og beskrive bysamspillet som deres by indgår i.

Grovmodeller og byrådstemamøde

Efter introduktionsmødet med samrådene gennemføres et byrådstemamøde. Politikerne præsenteres også for de "factsbaserede" byprofiler og de regionale sammenhænge og mønstre suppleret med et grovoplæg til byroller - eventuelt alternativer - som er udarbejdet på baggrund af måloverskrifterne fra introduktionsmødet med samrådene. Formålet med temamødet er at give politikerne mulighed for at forholde sig til de fremlagte facts og tage stilling til grovoplægget til byroller.

Udvikling af oplæg til byroller

Som næste skridt udarbejdes et gennemarbejdet oplæg til fremadrettede byroller for de enkelte byer og bydele med forslag til individuelle mål for byernes udvikling, mål for deres rolle i bynetværket og forslag til byudviklingsperspektiv. Samt oplæg til styringsredskaber, der skal indgå i det videre kommuneplanarbejde.

I startfasen af udviklingsarbejdet gennemføres en intern workshop, hvor nøglemedarbejdere fra de berørte forvaltninger får mulighed for at bidrage til udviklingen af indholdet i konceptet.

Et vigtigt element i arbejdet vil være at udvikle beskrivelses- og visualiseringsteknikker, som gør abstrakte byrollediskussioner håndgribelige og gør det let for deltagerne i den efterfølgende fase at tænke egne forestillinger ind i debatten.

Lokale workshops

Oplæggene til byroller præsenteres på en række lokale workshops, som gennemføres i samarbejde med samrådene. På hver workshop samles en gruppe af byer som sammensættes efter relationsmønster, der fx kan koble bydele i Aalborg med oplandsbyer. Fx kunne City Syd, Skalborg, Svenstrup og Frejlev tænkes samlet på én workshop. De fælles workshops giver mulighed for både at fokusere på de enkelte byer og på samspillet mellem byerne i området, Aalborgs betydning mv.

Beslutnings- og debatfasen

Den politiske behandling indledes med et byrådstemamøde, hvor forslaget til byroller og relevante dele af kommuneplanens øvrige afsnit præsenteres og fremlægges til vurdering og debat. Ved programlægningen af temamødet skal det overvejes nærmere, hvilke virkemidler, der skal tages i anvendelse for at tydeliggøre vigtigheden af de fremtidige byroller og fremmer lysten til at debattere emnet og tage stilling og efterfølgende føle ejerskab til byrollerne.

I debatfasen planlægges i samarbejde med samrådene en række aktiviteter, som sætter fokus på de enkelte byer og bydele og deres rolle og synlighed i den nye og større kommune. På idéniveau kan der fx arbejdes med "åben by arrangementer" eller guidede busture til byerne i kommunen, hvor der lægges op til debat om byernes kvaliteter og rolle. Der skal arbejdes bevidst med pressedækningen og politikerne inviteres til at deltage i aktiviteterne. Sigtet er at sætte fokus på byernes rolle i den nye kommunale sammenhæng, at fremme det lokale engagement og udbrede bevidstheden om og interessen

for hinandens byer og bydele, og at fremme det politiske fokus på byrollerne via en synlig proces og mulighed for deltagelse.

Resultatet af debatten samles op og diskuteres med samrådene og interessegrupperne og med kommunerne i Aalborg-samarbejdet og Region Nordjylland som led i bearbejdningen af byrollerne til endelig politisk vedtagelse.

Tids- og aktivitetsplan

Projektet gennemføres efter følgende tids- og aktivitetsplan, der sikrer at projektet bliver en integreret del i processen for udarbejdelse af forslag til Kommuneplan 2008:

1. Oktober 2007 - februar 2008: Analysearbejde.
2. Marts 2008: Introduktion og grovmodeller.
3. Marts 2008: Temamøde i byrådet.
4. April 2008: Oplæg til byrollekoncept
5. Maj 2008: Lokale workshops
6. Oktober 2007 - december 2008: Udarbejdelse af forslag til kommuneplan - inkl. byrollekoncept.
7. Primo 2009: Intern høring af kommuneplanforslag og politisk behandling.
8. Medio 2009: Offentlig debat
9. Ultimo 2009: Endelig kommuneplan.

Erfaringsudveksling

Aalborg Kommune vil formidle erfaringerne fra projektet ud i sit netværk i Region Nordjylland gennem den løbende mødeaktivitet og eventuelt temamøder for kommunernes planlæggere.

Aalborg Kommune vil gerne indgå i et erfaringsnetværk under Plan09 og fx deltage som oplægsholdere i seminarer og ved kurser.

Herudover vil Aalborg Kommune gerne stille sig til rådighed som vært for et åbent seminar for alle interesserede kommuner og fagfolk i regioner, miljøcentre mv. Seminaret foreslås afholdt den 26. maj 2008. En placering af seminaret her give mulighed for at Aalborg Kommune kan lægge bylivsanalyser mv. frem og præsentere forslaget til oplægget til byrollekoncept. Herudover indgår forskere fra Aalborg Universitet, SBI, FSL mv. som mulige oplægsholdere. Seminaret vil give Aalborg Kommune mulighed for at afprøve byrollekonceptet overfor fagkollegaer, forskere mv. og få nyttig respons til efterårets arbejde med at indarbejde byrollekonceptet i kommuneplanforslaget. De deltagende kommuner vil på et tidligt tidspunkt, hvor kommuneplanarbejdet for alvor er i gang få inspiration fra Aalborg kommunes projekt og forskerne til deres bymønsterovervejelser.

Formidlingsplan

Erfaringerne fra projektet opsamles og leveres løbende til Plan09 efter hver af følgende milepæle:

0. Projektplanen

1. Analysefasen ved udgangen af februar 2008

Metoderne bag, resultaterne af og erfaringerne med analysearbejdet afleveres i form af afrapportering og kort erfaringsopsamling. Hovedvægten lægges på bylivsanalysen.

2. *Planudviklingsfasen*

Formidlingen i planudviklingsfasen underopdeles således:

2.1 *Oplæg til byrollekoncept og temamøde med byrådet*

De "factsbaserede" byroller, byrollekonceptet og det politiske temamøde formidles via aflevering af en kort beskrivelse af metoderne bag, eksempler og en kort erfaringsopsamling.

Formidlingen sker i maj 2008 samtidig med at byrollekonceptet offentliggøres som oplæg til lokale workshops mv.

2.2 *Seminar om byroller*

Se beskrivelse ovenfor under erfaringsudveksling.

2.3 *Processen med lokale workshops og møde med samrådene*

Resultaterne fra processen opsamles via en kort erfaringsopsamling suppleret med eksempler på oplæg ved møderne, presseklip, foto mv. Formidlingen sker i juni-juli 2008.

2.4 *Byroller og styringskoncepter som del af kommuneplanforslag*

Formidlingen omfatter udkastet til byroller og styringskoncept samt en kort erfaringsopsamling.

Formidlingen sker senest i december 2008 afhængigt af, hvor tidligt det er muligt at offentliggøre materialet.

3. *Beslutnings- og debatfasen*

Formidlingen omfatter en kort erfaringsopsamling fra debatten suppleret med eksempler på oplæg, presseklip mv.

Formidlingen sker medio 2009 ved afslutningen af den offentlige debat.

4. *Endelig kommuneplan*

Formidlingen omfatter det endelige byrollekoncept samt en kortfattet erfaringsopsamling.

Formidlingen sker ultimo 2009, når kommuneplanen vedtages endeligt.

Projektets parter

Følgende afdelinger i Aalborg Kommune, medarbejdere hos Plan09 og eksterne partnere indgår i projektet:

Plan09

Kontaktperson: Svend Erik Rolandsen

Aalborg Kommune

Projektet gennemføres som et samarbejdsprojekt mellem Teknik- og Miljøforvaltningen, som er kommuneplanansvarlig i Aalborg Kommune, og Forvaltningen for Sundhed og Bæredygtig udvikling, som bl.a. er ansvarlig for landdistriktspolitikken. Projektet vil blive gennemført af en projektgruppe med repræsentanter fra de to forvaltninger og fra Borgmesterens Forvaltning.

Teknik- og Miljøforvaltningen

Projektansvarlig: Afdelingsleder Peter Mikkelsen, Teknik- og Miljøforvaltningen. Tlf. 9931 2210, mail pem-teknik@aalborg.dk .

Kontaktperson: Civilingeniør Jesper Schultz. Tlf.: 9931 2246. mail jes-teknik@aalborg.dk

Civilingeniør Annette Rosenbæk

Afdelingsleder Mette Kristoffersen. Tlf. 9931 2220, met-teknik@aalborg.dk .

Civilingeniør Charlotte Zeth Andersen

Civilingeniør Torben Kjeldgaard Larsen

Landinspektør Bente Lindstrøm

Forvaltningen for Sundhed og Bæredygtig Udvikling

Afdelingschef Jørn Hviid Carlsen

Konsulent Pia Juul Eriksen

Konsulent Helle Lundgreen

Borgmesterens Forvaltning

Kontorchef Jens-Erik Quortrup

Konsulenter

COWI as

Projektleder: Civilingeniør Brian Høj, som bl.a. har været med til at udarbejde Kommuneplan for den tidligere Aalborg Kommune og Planstrategi 2007 for den nye Aalborg Kommune.

Projektchef Kristian Bransager, som bl.a. har været projektleder på RUBIN-, PULS- og OPUS-projekterne og en række store planstrategi- og kommuneplanopgaver i Aalborg, Århus, Odense mv.

Civilingeniør Thomas Jensen, som har dyb indsigt i befolkningsudvikling, bosætning mv. fra udarbejdelse af befolkningsprognoser og analyser af bosætning, erhverv, landdistrikter mv.

Der vil herudover blive tilknyttet konsulenter fra Cowis store miljø af eksperter inden for regional udvikling, planlægning, management, transport, landskab, natur, miljø mv.

Epinion

Projektleder Michael Moos som bidrager med gennemførelse af bylivsanalysen.